

postojalo je jedno omanje mrestilište koje je u toku rata spaljeno. (Ali i prije nije poslužilo svom cilju). Podignuto je baš uoči rata.

Danas poslije punih pedeset godina jezero će slaviti dvostruki datum. Datum kada je prvi put poribljeno i drugi datum kada će biti ponovo poribljeno.

Nije ovo bio jedini pokušaj poribljavanja u Crnoj Cori. Knjaz Nikola pokušao je da izvrši poribljavanje gornjeg toka rijeke Zete sa krapom-šaranom. Ali, naravno ovaj pokušaj nije uspio. Rijeka Zeta pripada zoni hladnih voda.

Imamo još nekoliko sportista-ribara koji također aktivno učestvuju u nasađivanju voda sa pastrmkom. Učitelj Luka Bojović prenosi pastrmku iz rijeke Morače u Kapetanovo Jezero. Takvi slučajevi nijesu usamljeni.

Masovan karakter poribljavanja voda Crne Gore razvit će se u toku ove godine. Za ovu sezonu bit će osposobljena tri mrestilišta koja će trenutno zadovoljiti potrebu. Postoji plan da se još nekoliko njih izradi.

Zaista bit će značajan i pravilno proslavljen jubilej prvog poribljavanja.

Ing. Đ. Drecun

KAKO SE RIBE MRIJEŠTE ?

O procesu mriještenja kod mnogih vrsta domaćih riba, ribari često znadu vrlo malo. I ipak je mriještenje jedan od najvažnijih događaja u životu ribe. Nagon za selenjem mnogih vrsta izvire isključivo iz potrebe da se nađu što povoljnija mjesta za odlaganje ikre. Neki put kao što znamo ribe sele čak iz mora u slatke vode i obratno. Sjetimo se samo lososa i njegovog putovanja iz mora do katkad vrlo udaljenih mjesta u rijekama, ili seobe jegulje iz slatkih voda u more.

Tko se bavi uzgojem šarana, vjerovatno dobro poznaje način njegovog mriještenja. To je redovito vrlo bučno zbivanje, koje pokazuje da ta riba ni pošto nije tako troma, kao što se to obično pričinja. Mužjaci bez prestanka gone ženke. Pri tom krstare velikom brzinom kroz vodu, obijesno se prebacuju, tako da se cijela površina vode pjeni. Neposredna blizina životinja potrebna je zbog toga što su muške sjemenke samo ograničeno vrijeme sposobne za oplodnju. Što je vrijeme toplije to divljije se odvija mriještenje šarana.

Mriještenje deverike odvija se vrlo mirno, kao što je to tipično za mnoge ribe roda ciprinida. Kod promatranja tih riba opažaju se samo duge brazde u vodi, koje nastaju uslijed njihovog kretanja tik ispod površine.

Deverike se mriješte u gusto obraštenim obalnim dijelovima rijeka. Ovi predjeli su tada stalno uzburkani od bezbrojnih ribljih leđa, koji se divlje izbacuju iznad površine. Rijetko kod koje ribe igraju atmosferski utjecaji toliku ulogu kao kod deverika. Iznenadna perioda hladnoće, nepovoljni vjetrovi i slične smetnje mogu u velikoj mjeri upropastiti njihovo mriještenje.

Jez i mrena obavljaju rasplodni akt u dubljim slojevima vode. To je razlog da se od toga ne vidi mnogo.

Sasvim suprotno postupa krkušica. Ona za svoju svadbenu igru bira sasvim plitka mjesta. Obično traži predjele sa šljunčanim dnom, jer joj je kamenje potrebno da može o njega otirati svoj trbuh.

Štuka se mriješti u rano proljeće, katkad već početkom ožujka. Pod utje-

ko sportista-ribara učestvuju u nasastrmkom. Učitelj si pastrmku iz ripetanova Jezero. su usamljeni.

poribljavanja voda se u toku ove go-bit će osposobljena e trenutno zadovoljan da se još ne-

ačajan i pravilno rvog poribljavanja.

Ing. Đ. Drecun

ke odvija se vrlo tipično za mnoge Kod promatranja amo duge brazde u lijed njihovog kre-ine.

ste u gusto obra-lovima rijeka. Ovi dno uzburkani od eđa, koji se divlje šine. Rijetko kod sferski utjecaji to- everika. Iznenađna povoljni vjetrovi i t u velikoj mjeri nriještenje.

jaju rasplodni akt vode. To je razlog li mnogo.

ostupa krkuša. Ona igru bira sasvim o traži predjele sa r joj je kamenje njega otirati svoj

u rano proljeće, ožujka. Pod utje-

cajem spolnog nagona ova, inače pri-lično oprezna riba postaje gluha i sli-jepa za svaku opasnost. U to vrijeme često uspijeva uhvatiti ju golim ruka-ma. Ženka odlaže svoja jajašca na plit-kim obraštenim mjestima. Nakon svega nekoliko dana izlegu se mladi. Njihova neumoljiva borba za život počinje već u prvim danima njihova života. Mnogi završe svoj život u utrobi starijih štu-ka, pa čak i vlastita braća koja su brže odrasla služe se manjima za hranu. Losos dobiva u doba mriještenja sve-čano svadbenu ruho. Boja mu postane tamnija, a na bočnim stranama i škr-gama javljaju se crvene pjege. Između novembra i februara ženka traži plitko, pješćano ili šljunčano mjesto u kojem pomoću repa izdubi gnjezdo za jajašca. Nju prati jedan odrastao i mnogo mla-đih mužjaka. Čim ženka odloži jaja mužjaci ih oplode. Svaki mužjak lju-bomorno čuva svoju ženku. Pojavi li se koji suparnik, dolazi do ogorčenih bor-bi, u toku kojih često jedan ili oba mužjaka izgube život. Ženka nesmeta-

no odlaže svoja jaja koja oplode mladi mužjaci, a zatim ih pokrije tankim slojem pjeska. Nakon mriještenja su lososi toliko iscrpljeni, da gotovo ne mogu plivati. U nekoj vodi stajaćici odmaraju se nekoliko dana, te krenu na put prema moru. Mladi se izlegu tek nakon četiri mjeseca.

Jezerska pastrva također putuje po-četkom rujna uzvodno prema rijekama na mjesta mriještenja. Poput svoga ro-đaka lososa i ona mijenja tom prilikom svoju boju. Jajašca odlažu u dubine na dnu tih rijeka, koje prethodno iskapaju pomoću repa. Mužjaci koji prate ženku odmah oplode jajašca, ali dobar dio ih i požderu. Sasvim slično obavlja svoje rasplodne funkcije potočna pastrva. In-teresantno je da ona za svoj rasplodni akt odabire noći s mjesecinom. Najpo-voljnija temperatura vode iznosi za njih svega nekoliko stepeni Celzija.

Koljuška ne prepušta kao mnoge druge ribe odložena jajašca svojoj sud-bini, nego mužjak sagradi gnjezdo u kojem ih čuva.

RIBA I MEKA

U interesantnom njemačkom časopisu »Fischwald«, piše Dr. H. Schreiner o gornjoj temi slijedeće:

Ribe se odnose često prema meki na tako čudan način, da to promatrača često navodi da pomišlja na sposobnost razmišljanja kod ovih životinja. Stoga je vrijedno posvetiti nešto pažnje tom pitanju.

Većina biologa smatra vjerojatnim da čak i jednostanična bića kao na primjer prazivotinje, mogu osjećati nejasno bol ili i slast. Na osnovu raznih pokusa se pokazalo da vrše razne voljne ak-cije, koje dozvoljavaju pretpostavku da imaju moć razlikovanja. Kako su pove-

zani osjećaji s tjelesnim stanjima i zbi-vanjima, na pr. procesom hranjenja, ne može se još ustanoviti. — Svi psihofi-zički procesi odigravaju se kod višesta-ničnih životinja, a napose kod životinja s mozgom na povišenoj razini. Brojni pokusi omogućili su poznavanje dušev-nog života životinja na bazi tjelesnih procesa. Ali do danas nije uspjelo do-kazati da životinje misle.

Kod ispitivanja životinjske psiholo-gije lako se zapadne u grešku da se poznati psihički fenomeni čovjeka per analogiam prenesu na životinju. Ame-rički naučenjaci nastoje izbjeći tu greš-ku time što samo ustanovljuju vidljive